

'In het ziekenhuis beginnen ze ook niet meteen te opereren'

Kinderen met autisme zouden zich voortaan maar bij de voetbalclub moeten redden. Dat was het doembeeld voor de overdracht van de jeugdzorg aan gemeenten. Een jaar onderweg blijkt die angst ongegrond. Sterker: samen optrekken werkt.

Jurre van den Berg 14 januari 2016, 02:00

De afdeling Jeugdzorg in het gezondheidscentrum CJG in Groningse wijk Beijum

Beeld Julius Schrank

Hilal Yetim (30) puft uit. Ze draagt een trainingspak van de Turkse voetbalclub Galatasaray, een handdoek hangt om haar nek. Ze heeft net gefitnesst bij de fysiotherapeut, waar ze revalideert van een zware zwangerschap. Ze schuift aan in de Huiskamer WIJ Beijum, het sociale wijkteam van de Groningse buitenwijk. 'Hier kan ik zonder afspraak terecht.'

De jonge-moedergroep waar Yetim deel van uitmaakt, bestaat uit acht tot vijftien moeders. Meestal wijken ze uit naar de keuken. Want praten gaat het beste als je bezig bent. 'Als ik ergens mee zit, gooi ik het in de groep.' Als de moeders er samen niet uitkomen, vragen ze iemand met

verstand van zaken. Zoals toen de borstvoeding van haar pasgeboren dochter haar tot wanhoop dreef. 'Daarover heb ik de arts die hier rondloopt om hulp gevraagd.'

De Huiskamer heeft roze vloertegels, een speelhoek met kinderkeukentje, een grote vierkante koffietafel en een sliert geboortekaartjes in de hoek. Tegen de wand staat een rode boekenkast met opvoedtitels als Pittige jaren en Kinderen met hyperactiviteit. Op de bovenste plank liggen flyers over jeugdprostitutie en juridische bijstand. Beijum is geen gemakkelijke wijk. Meer dan honderd nationaliteiten, relatief veel alleenstaande moeders. Inwoners zijn gemiddeld genomen niet erg welvarend.

'Je vindt en helpt elkaar'

Ook in de hal van het Gezondheidscentrum hangen flyers: maandag babydag met lactatiedeskundige en draagdoekspecialist, dinsdag multicultureel koken, donderdag opvoedspreekuur adhd en autisme. De tussendeuren staan open. Ouders - meestal moeders - die voor een inenting komen, blijven vaak even plakken, zegt Bonny Visser (41), die opvoedondersteuning biedt. 'Dit is een ontmoetingsplek. Je vindt en helpt elkaar.' Zoals de jonge moeder die tijdens een nieuwe zwangerschap door haar man in de steek werd gelaten. 'Wij hebben voor oppas gezorgd tijdens haar bevalling.' Laagdrempeligheid, daar gaat het volgens Visser om. 'Bij het woord 'jeugdzorg' vrezden veel moeders hier dat hun kind wordt afgepakt.'

Visser heeft 'de parels' onder haar hoede. 'Soms net een kudde wilde beesten. Een boterham eten aan tafel, hoezo?' Thuis ontbreekt structuur, kinderen zitten de hele dag binnen op een flatje. 'adhd? Ik zeg: ze kunnen hun energie niet kwijt. Ga met ze naar buiten.' Al heeft ze niet de illusie dat alle problemen in de Huiskamer worden opgelost. 'Een kind onder de blauwe plekken, dan gaan de alarmbellen rinkelen.'

Tot vorig jaar werkte Visser bij het Centrum voor Jeugd en Gezin. Nu de gemeente de verantwoordelijkheid voor alle jeugdzorg heeft, is dat opgegaan in het wijkteam. 'Een integrale aanpak', noemen beleidsmakers dat. Visser zegt: 'De lijntjes zijn kort.'

Niet van het kastje naar de muur

Op de koffietafel ligt een smoelenboek van negen kantjes. Zo'n zestig leden telt het wijkteam:

huisartsen, jeugdverpleegkundigen, de wijkagent, een straatcoach, iemand die zich bezighoudt met zorgmijders en huiselijk geweld. Maar ook een sociaal-psychiatrisch verpleegkundige en twee psychologen. 'Uiteindelijk gaat het erom dat mensen niet van het kastje naar de muur worden gestuurd', zegt coördinator Evalien Verschuren.

Bijna alle gemeenten zijn gaan werken met zo'n 'sociaal team'. Ze zijn de belichaming van de nieuwe zorg: dichtbij, laagdrempelig, met aandacht voor de gezinssituatie en met betere afstemming tussen hulpverleners. Uitgangspunt: wat kunnen mensen zelf of samen oplossen?

Zeker in een wijk als Beijum komen (opvoed)problemen zelden alleen. Vaak hangen ze samen met financiële stress. Dan wordt iemand doorgestuurd naar de medewerker van de Sociale Dienst. In hetzelfde gebouw. Scheelt ook weer reiskosten.

De vrees was dat met de komst van de wijkteams specialisten vervangen zouden worden door alleskunnners die van alles net niet genoeg weten. Daar heb je volgens Verschuren weinig aan als je problemen op tijd wilt signaleren en mensen niet wil laten doormodderen met hun sores. 'Ons team bestaat uit specialisten. Onze psychologen zitten aan de koffietafel.'

Een mooie formule, vindt ze. Al gaat het niet vanzelf. 'We hebben een zwaar jaar gehad. Verandering is altijd lastig, er was nog veel onduidelijk en het papierwerk is zeker niet minder geworden.' Ook blijft ze bezorgd over de bezuinigingen. En de wachtlijst voor begeleid wonen is aanzienlijk langer geworden. Toch is Verschuren ervan overtuigd dat bijna alle jongeren na de overheveling de zorg krijgen die ze nodig hebben.